

SÖKANDE

Förenade Service i Sverige AB, 556555-5272
Höjdrodergatan 19
212 39 Malmö

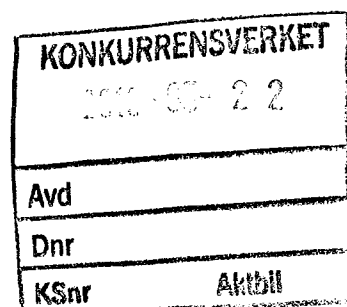
Ombud: Ann-Charlotte Ekwall
c/o Förenade Service AB
Höjdrodergatan 19
212 39 Malmö

MOTPART

Halmstads tingsrätt
Box 193
301 05 Halmstad

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling - LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 82852

Postadress
Box 193
901 05 Umeå

Besöksadress
Nygatan 45
(Tingshuset)

Telefon
090-17 74 00
E-post: forvaltningsratteniumea@dom.se
www.forvaltningsratteniumea.domstol.se

Telefax
090-13 75 88

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–12:00
13:00–16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Halmstad tingsrätt genomför en upphandling av Städtjänster till Halmstad tingsrätt (dnr 1578-2017). Vid upphandlingen används öppet förfarande.

Halmstad tingsrätt har beslutat att anta det anbud som lämnats av Winab Företagsservice AB (Winab). Ett anbud från Förenade Service i Sverige AB har vid anbudsutvärderingen rangordnats som nummer två.

Förenade Service i Sverige AB (Förenade Service) yrkar i förvaltningsrätten att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse har gjorts.

Halmstad tingsrätt motsätter sig bifall till ansökan.

PARTERNAS ANFÖRANDEN

Förenade Service anför bl.a. följande.

I upphandlingsdokumentens bilaga Kommersiella villkor anges i punkt 5.1 att anbudsgivaren ska acceptera och beräkna anbudet på en avverkningsgrad (total yta/totalt antal städtimmar per dag) om 350 kvm per timme eller lägre. Vidare framgår i bilaga Skall-krav att avverkningsgraden ska beräknas utifrån den totala ytan 3 425 kvm. Om anbudsgivare beräknar avverkningsgrad på annat sätt kommer anbudet att förkastas.

Av punkten 10 Arbetsrättsliga villkor i bilagan Kommersiella villkor framgår tydligt vilka avtalsenliga löner som är aktuella för uppdraget. Med en avverkningsgrad på 350 kvm per timme ska anbudet som lägst innehålla 9,79 timmar per dag. $9,79 \text{ timmar} \times 21 \text{ arbetsdagar} = 205,59 \text{ timmar per månad}$. Winab har angett 37 188 SEK per månad för regelmässig städning vilket ger ett timpris om 180,88 SEK.

Med hänvisning till det ovan anförda har Winab inte lämnat ett timpris som möjliggör efterlevnad av arbetsrättsliga villkor och avtalsenliga löner med tillhörande semesterersättning, sociala avgifter, pension och särskild löneskatt som är aktuella för uppdraget och således ett onormalt lågt pris.

Anbudet från Winab har godkänts trots att det inte uppfyller efterfrågade skall-krav. Anbudet har felaktigt passerat kontrollen av avverkningsgrader i relation till krav på arbetsrättsliga villkor.

Halmstad tingsrätt anför bl.a. följande.

I förevarande upphandling har krav ställts på arbetsrättsliga villkor. Kraven har ställts i enlighet med villkor hämtade ur kollektivavtal mellan Almega Tjänsteförbunden och Fastighetsanställdas förbund samt Facket för Service och Kommunikation (SEKO). Samtliga anbudsgivare, däribland Winab, har accepterat dessa villkor. Winab har uppgett att de uppfyller skall-kravet i punkten 5.12 i bilaga Skall-krav genom att de har kollektivavtal med Kommunal och Fastighetsanställdas förbund. Winab har därmed uppfyllt kravet genom att leverantören är bunden av annat kollektivavtal med motsvarande villkor avseende lön, semester och arbetstid som det kollektivavtal som angetts i upphandlingsdokumenten.

Vidare har ställts krav på att avverkningsgraden får vara 350 kvm per timme eller mindre, vilket innebär att leverantören i genomsnitt ska leverera minst 9,79 timmar per dag. Winab har lämnat in en beräkning som visar att de kommer att ha en genomsnittlig avverkningsgrad på 350 kvm per timme.

Vid en bedömning av om ett anbud är onormalt lågt ska det göras en helhetsbedömning av anbudet. Vid en helhetsbedömning kan hänsyn tas till bl.a. upphandlande myndighets tidigare erfarenheter från liknande upphandlingar (se Konkurrensverkets rapport Osund konkurrens i offentlig upphandling 2013:6 s. 66). Det finns inte något hinder mot att ett bolag optimerar sitt

anbud genom att ange ett lågt pris i en del och ett litet högre i en annan. Vid en helhetsbedömning är det därför av stor vikt att beakta samtliga prisposter och inte bara en, som Förenade Service har gjort. Winab har lämnat högre pris än Förenade Service avseende golvvård, fönsterputsning och storstädning, vilket framgår av anbudssammanställningen. Dessa prisposter ingår inte i den regelmässiga städningen och har därmed inte beaktats när Förenade Service beräknat Winabs timpris.

Halmstad tingsrätt har inte funnit att inkommet anbud från Winab är onormalt lågt. Offererat pris understiger inte väsentligen genomsnittligt marknadspris. Spridningen mellan anbudsgivarnas priser är inte anmärkningsvärd, se tabell nedan, vilket inte talar för att anbudet är onormalt lågt.

Anbudsgivare	Anbudspris	Jämförelsetal*	Kommentar
Winab	503 081,00 SEK	503 081,00	Utvärderad, vinnare
Förenade Service	589 555,25 SEK	589 555,25	Utvärderad, ej vinnare
Samhall AB	662 613,00 SEK	662 613,00	Utvärderad, ej vinnare
Sweden Company Staff	437 063,50 SEK	1 037 063,50	Utvärderad, ej vinnare

* Hög poäng vid kvalitetsutvärdering ger ett lågt jämförelsetal. Låg poäng vid kvalitetsutvärderingen ger ett högt jämförelsetal

TILLÄMPLIGA BESTÄMMELSER

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt.

Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet. (4 kap. 1 § LOU)

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndig-

heten begära att leverantören förklarar det låga priset eller kostnaden. En sådan begäran om förklaring kan gälla

1. om leverantören kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder för att fullgöra kontraktet,
2. om leverantören kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,
3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som föreslås av leverantören,
4. hur leverantören avser att fullgöra kontraktet med avseende på tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,
5. om leverantören kan få statligt stöd, eller
6. skyldigheterna som avses i 17 kap. 6 eller 7 §§.

Myndigheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset eller kostnaden.

En upphandlande myndighet ska också förkasta en leverantörs anbud om den finner att det onormalt låga priset beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter. (16 kap. 7 § LOU)

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. (20 kap. 6 § första stycket LOU)

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten noterar inledningsvis att det normalt sett ankommer på den sökande i ett upphandlingsmål att på ett klart och tydligt sätt ange vilka omständigheter talan grundas på (jfr RÅ 2009 ref. 69) samt att klargöra och utveckla påstådda felaktigheter i en upphandling.

Förenade Service menar att anbudet från Winab är onormalt lågt.

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt ska den upphandlande myndigheten enligt 16 kap. 7 § LOU begära att leverantören förklarar det låga priset. Vidare ska myndigheten enligt nämnda bestämmelse förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt förklarat det låga priset. En upphandlande myndighet ska dock utan att begära en förklaring förkasta en leverantörs anbud om den finner att det onormalt låga priset beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter.

I mål som det aktuella, där sökanden gör gällande att det anbud som rangordnats som nummer 1 inte borde ha antagits utan att upphandlande myndighet först begärt en förklaring, noterar förvaltningsrätten att sökanden har bevisbördan för att anbudet förefaller vara onormalt lågt. Eftersom upphandlande myndigheter måste anses ha en relativt stor frihet att avgöra vad som ska anses vara ett onormalt lågt anbud krävs att sökanden förebringar förhållandevis stark bevisning till stöd för att anbudet är att betrakta som onormalt lågt (jfr Kammarrätten i Jönköpings dom den 16 mars 2018 i mål nr 2895-2896-17).

Förvaltningsrätten noterar att timpriset i Winabs anbud är relativt lågt. I enlighet med vad som anförts av Halmstad tingsrätt bör dock en helhetsbedömning av samtliga prisposter göras. Sett till det totala anbudspriset är anbudet inte anmärkningsvärt lågt. Anbudspriset är inte lägst av de i upphandlingen ingivna anbudena och inte heller anmärkningsvärt lågt jämfört med de två högre anbudena. Vidare har Halmstad tingsrätt en förhållandevis stor frihet att avgöra vad som utgör ett onormalt lågt anbud. Mot denna bakgrund kan Förenade Service inte med erforderlig styrka anses ha visat att Winabs priser borde ha framstått som onormalt låga på ett sådant sätt att det har ålegat Halmstad tingsrätt att begära en förklaring till anbudet.

Winab synes vidare mena att anbudet från Winab inte uppfyller vissa obligatoriska krav i upphandlingsdokumentens bilaga Skall-krav, såsom arbetsrättsliga krav (p. 5.12) och beräkning och uppfyllande av avverkningsgrad (p. 5.5)

Förvaltningsrätten noterar att det av likabehandlingsprincipen följer att en upphandlande myndighet inte kan efterge eller bortse från obligatoriska krav som uppställts i upphandlingsdokumentet. Förvaltningsrätten finner dock inte visat att anbudet från Winab inte skulle uppfylla de aktuella kraven.

På grund av det anförda, och då inte heller vad som i övrigt anförts av Förenade Service medför att förfarandet vid upphandlingen kan anses strida mot någon bestämmelse i LOU eller mot någon av de gemenskapsrättsliga principerna, ska ansökan avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C LOU)

Björn Johansson
Lagman

Målet har föredragits av Christina Röckner.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.

